

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-178-186](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-178-186)

УДК 352

JEL Classification: H750

Марина Анатоліївна Вуйченко

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту
Уманський національний університет (Умань, Україна)

E-mail: marinavuy@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9534-8143>

ResearcherID: [ABG-9159-2020](https://orcid.org/0000-0002-9534-8143). Scopus Author ID: [57223360058](https://orcid.org/0000-0002-9534-8143)

Інна Миколаївна Новак

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту
Уманський національний університет (Умань, Україна)

E-mail: novakinnam@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1146-6861>

ResearcherID: [G-1942-2018](https://orcid.org/0000-0003-1146-6861). Scopus Author ID: [57006230400](https://orcid.org/0000-0003-1146-6861)

Наталія Олександрівна Вернюк

кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту
Уманський національний університет (Умань, Україна)

E-mail: n.verniuk@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9478-5088>

Scopus Author ID: [57190255840](https://orcid.org/0000-0001-9478-5088)

**ДІАГНОСТИКИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ
ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ
ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ**

Ця стаття присвячена питанню соціально-економічної діагностики управлінських рішень в умовах війни, що триває вже три роки. Проаналізовано основні нормативні документи, які регламентують форми і зміст управління під час війни, реальний стан ефективності управлінських рішень, соціальні критерії реалізації управлінських рішень в політичній, економічній, соціальній, військовій сферах життя суспільства. Запропоновано можливі шляхи розв'язання цих проблем. Охарактеризовано сучасні методи соціальної діагностики, принципи побудови соціального прогнозування і планування. Обґрунтовується, що особливістю і привілеєм управлінців-менеджерів є здатність приймати рішення і таким чином особисто організовувати роботу співробітників на реалізацію цих рішень. У статті, також, підкреслюється, що вагомим фактором є і оцінка особистісних компетенцій тих суб'єктів управлінської діяльності, які безпосередньо здійснюють цей управлінський вплив.

Ключові слова: управлінський вплив; управлінське рішення; воєнний стан; соціальна діагностика; методи соціального дослідження; територіальна громада; економічна система.

Рис.: 1. Бібл.: 15.

Постановка проблеми. За час свого існування людство завжди стикалося із проблемою вибору. Людина може обирати місце проживання, освіту, професію, супутника життя, метод виховання дітей, дозвілля, друзів тощо. Кожний вибір потребує рішення, що може мати різні наслідки.

Проявом компетенції управлінців-менеджерів є здатність ухвалювати рішення і особисто організовувати роботу співробітників таким чином, щоб ці рішення були реалізовані. Саме від якості ухвалених управлінських рішень залежить доля виробничих організацій, соціальних інститутів, а

також соціально-економічного життя країни загалом. Отже, проблема діагностики управлінських рішень є досить актуальним питанням, що вимагає ретельного наукового вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню якості управлінського рішення присвячена монографія І. Кривов'язюк [1]. Теорія прийняття рішень викладена у підручнику М. Бутко і В. Мащенко [2]. Це стосується й навчальних посібників С. Заїки, І. Гребінник [3; 4]. Психологічні аспекти прийняття управлінських рішень в умовах соціально-економічних змін висвітлено в статті О. Ковальчук [5]. Подібні проблеми проаналізовано в статтях З. Литвин, О. Назаренко, Т. Безверхнюк [6; 7]. Соціально-економічна діагностика управлінських рішень в системах, що змінюються, висвітлена в статтях В. Лук'янової і О. Кузьміна [8; 9]. Методологічні засади класифікації та етапи ухвалення управлінських рішень досліджені в публікаціях О. Овдюк і Н. Малої [10, 11]. Цікава методика соціальної діагностики психологічних впливів ухвалення державних рішень запропонована в публікації О. Воронова [12]. Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи розглянута в підручнику Н. Бондаренко [13].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Питання діагностики управлінських рішень знайшло відображення в працях економістів, управлінців, соціологів і психологів. Проте майже відсутні наукові публікації, у яких досліджуються особливості соціальної діагностики управлінських рішень під час війни. Також, на нашу думку, важливим є дослідити вплив якості управлінського рішення на рівень соціально-економічної системи управління.

Мета статті. Метою статті є аналіз соціально-економічної ефективності й оптимальності управлінських рішень, що приймаються під час війни, обґрунтування механізмів соціальної діагностики таких рішень та розробка заходів щодо підвищення системи управління на різних рівнях.

Виклад основного матеріалу. Поняття «управлінське рішення» вживається науковцями й управлінцями-практиками в різному контексті:

1. Управлінське рішення – це вибір суб'єктом управління способу дій для розв'язання конкретної управлінської проблеми. Його основною метою є спрямування координуючого впливу на об'єкт управління для досягнення цілей організації [10].

2. Управлінське рішення можна розглядати як результат опрацювання альтернативних варіантів із використанням економічних, технологічних, соціально-психологічних та адміністративних методів менеджменту, що дозволяє управляючій системі безпосередньо впливати на керовану [13].

3. Управлінське рішення є результатом цілеспрямованого творчого аналізу проблемної ситуації, вибору найбільш ефективних шляхів, методів і засобів її розв'язання відповідно до поставлених цілей управлінської системи. Воно виступає вихідною і ключовою ланкою в організації діяльності

будь-якого керівника. Основне призначення управлінського рішення полягає у здійсненні координуючого впливу на об'єкт управління для досягнення визначених цілей організації [2].

Управлінські рішення є невід'ємним підсумком управлінської діяльності та відіграють ключову роль у системі менеджменту. При цьому найвідповідальнішим моментом є не стільки ухвалення будь-якого рішення, а прийняття рішення, що є оптимальним для конкретної ситуації або реальної альтернативи. Особливої актуальності процес верифікації управлінських рішень набуває під час політичної кризи та воєнного стану [7].

Управлінське рішення можна вважати ефективним, якщо воно має на меті суспільну мотивацію та інтереси справи, які є зрозумілими підлеглими й мобілізують їх на спільну справу [2].

Теоретичною базою ухвалення будь-яких управлінських рішень на рівні територіальної громади є чітка й обґрунтована класифікація управлінських рішень. У науковій літературі немає суттєвих розбіжностей щодо принципів побудови та змісту класифікації управлінських рішень. Зауважимо, що абсолютна більшість рішень, які приймаються, можуть належати до різних кваліфікаційних рівнів.

У науковій літературі виділяють такі основні групи класифікації управлінських рішень [10; 11]:

- За сферою охоплення: загальні (суцільні) та технічні рішення.
- За тривалістю впливу: перспективні та поточні рішення.
- За рівнем ухвалення: на інституціональному (вищому) рівні, на управлінському (середньому) рівні, на технічному (нижньому) рівні.
- За характером вирішення організаційних завдань: організаційно запрограмовані рішення, стандартні незапрограмовані рішення за умов обмеженого вибору альтернатив, компромісні рішення, врівноважені системою.
- За способом обґрунтування: інтуїтивні рішення, рішення на основі суджень, раціональні (науково обґрунтовані) рішення.
- За способом прийняття: одноосібні, колегіальні (ухвалені фахівцями) та колективні (ухвалені зборами трудового колективу).
- За характером: економічні, технологічні, соціальні, психологічні та адміністративні рішення.
- За типом критеріїв швидкості ухвалення: автоматичні рішення, рішення за схемою «питання-відповідь», блицрішення, експрес-рішення та пролонговані рішення.
- За терміном дії: оперативні, тактичні та стратегічні рішення.
- За рівнем складності: прості, середньої складності та складні рішення.
- За ступенем новизни: інноваційні, стандартні, синергічні та асинергічні рішення.

У цю класифікацію вкладаються більшість управлінських рішень, що приймаються в умовах воєнного стану. Проте є особливості ухвалення, розповсюдження, реалізації та соціальної діагностики управлінських рішень в умовах війни.

По-перше, оголошення воєнного стану через повномасштабне вторгнення РФ розповсюджується на всю територію України, а не лише на прифронтову смугу. Йдеться зокрема про Закон України «Про правовий статус воєнного стану в Україні». Згідно з цим документом воєнний стан – це спеціальний правовий режим, який запроваджується в Україні або в окремих її регіонах у відповідь на збройну агресію, загрозу нападу чи небезпеку для державної незалежності та територіальної цілісності країни. Він передбачає надання органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям і місцевому самоврядуванню необхідних повноважень для відбиття загрози, протидії агресії та гарантування національної безпеки. Воєнний стан також передбачає тимчасові обмеження конституційних прав і свобод громадян та прав юридичних осіб із чітким визначенням строку таких обмежень [14].

По-друге, неможливо визначити тривалість і руйнівні наслідки воєнних дій. Війна триває вже четвертий рік і поки що немає не лише миру, а навіть перемир'я.

По-третє, особливістю вирішення організаційних питань під час війни є застосування як організаційно запрограмованих стандартних рішень, так і стандартних незапрограмованих рішень при малих альтернативах, а також компромісних рішень врівноважених системою.

По-четверте, в умовах війни набуває великого значення швидкість і оперативність вирішення завдань.

Як відомо, структурно соціально-економічна діагностика управлінських рішень передбачає проходження трьох стадій:

1. Детальний аналіз об'єкта (реальної соціальної ситуації) на основі чинних стандартів і норм.
2. Визначення відхилення елементів соціального об'єкта від нормативного стану.
3. Визначення ступеня взаємодії еталонного та реального стану соціального об'єкта.

Бондаренко обґрунтовує основні принципи здійснення діагностики управлінських рішень (рис.) [13].

Рис. 1. Принципи соціально-економічної діагностики

Джерело: складено авторами.

По-перше, конфіденційність; нерозголошення соціально-економічної діагностики без персонального дозволу об'єкта дослідження;

По-друге, результати аналізу мають бути науково обґрунтованими, достовірними та надійними.

По-третє, діагностика не повинна завдавати шкоди людині, а отримані результати не можуть бути використані їй на шкоду.

По-четверте, висновки мають базуватися виключно на об'єктивних даних і бути вільними від особистих упереджень дослідників.

По-п'яте, запропоновані рекомендації повинні бути доречними і стосуватися конкретної особи.

По-шосте, верифікація соціально-економічної інформації: встановлення її достовірності, можливість перевірки.

По-сьоме, системність: соціально-економічні проблеми є поліказуальними й вимагають постійного аналізу.

На зміст, класифікацію, складність аналізу, добір інструментів, результати соціально-економічної діагностики значною мірою впливають умови, у яких приймаються управлінські рішення. Особливо це стосується управлінської діяльності в умовах війни. Ми вже звертали увагу на особливості соціально-економічної діагностики в умовах воєнного стану. Загальні правила працюють умовно і залежать від ситуації на фронті, від зовнішніх умов, від підтримки союзників та інших факторів.

Хотілось би зосередити увагу й на такій проблемі, що понад 6,9 млн українців перебувають за межами нашої країни. Станом на 17 квітня 2025 року найбільше українців перебуває: в Німеччині (1,443 млн), Польщі (майже 1 млн), Чехії (401,4 тис.), Великій Британії (254 тис.), Іспанії (235,7 тис.), Італії (171 тис.), Франції (70,1 тис.) (на березень 2025 року) [15].

Після закінчення війни більшість з них повернуться в Україну та стануть об'єктами і суб'єктами управлінської діяльності. На наш погляд, ця майбутня проблема вимагає детального наукового осмислення.

Висновки і пропозиції. На підставі вищевикладеного варто зосередитись на наступному.

В умовах війни підвищуються вимоги до ефективності управлінських рішень, що передбачає ретельний аналіз проблемної ситуації, варіантів її розвитку, кваліфікаційний рівень, результати, що очікуються, отримання економічного і соціального ефекту тощо.

Це потребує постійної діагностики реалізації управлінських рішень. Управлінське рішення можна вважати ефективним, якщо воно має на меті суспільну мотивацію та інтереси справи, які є зрозумілими підлеглими і мобілізують їх на спільну справу.

Соціально-економічна діагностика набуває великого значення для об'єктивного уявлення про реальну ситуацію і побудову достовірної моделі українського суспільства в умовах війни.

До тих, хто ухвалює управлінські рішення, повинні бути притаманні такі якості, як компетентність, обов'язковість, відповідальність, авторитетність, повага до підлеглих.

Список використаних джерел

1. Кривов'язюк І. В. Функціонування та розвиток підприємств в умовах кризи: системно аналітичний підхід: [монографія] / І. В. Кривов'язюк. – Луцьк : ЛНТУ, 2012. – 392 с.
2. Теорія прийняття рішень : підручник / М. П. Бутко, В. П. Мащенко та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 360 с.
3. Заїка С. О. Управлінська діагностика: курс лекцій / С. О. Заїка. – Харків : ДБТУ [б. в.], 2023. – 270 с.
4. Гребінник І. В. Методи і засоби прийняття рішень у соціально-економічних системах : навч. посіб. / І. В. Гребінник. – Київ : Техніка, 2004. – 250 с.
5. Ковальчук О. С. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах організаційного розвитку [Електронний ресурс] / О. С. Ковальчук // Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць / Інститут психології імені Г. С. Костенка НАПН України. – Київ : АСК, 2011. – Т. 1. – Вип. 30. – С. 168-174. – Режим доступу: <https://surli.cc/wzxtbv>.
6. Литвин З. Б. Необхідність діагностики в умовах антикризового управління діяльністю підприємства [Електронний ресурс] / З. Б. Литвин // Економічний аналіз : зб. наук. праць. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – Т. 21, № 2. – С. 152-156. – Режим доступу: <https://surli.li/sjeutj>
7. Назаренко О. А. Прийняття публічно-управлінських рішень в умовах невизначеності і ризику [Електронний ресурс] / О. А. Назаренко, Т. М. Безверхнюк // Публічне управління і адміністрування. – 2023. – № 38. – С. 119-124. – Режим доступу: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/38-2023/21.pdf>.
8. Лук'янова В. В. Діагностика функціонування економічних систем з урахуванням фактору ризику / В. В. Лук'янова // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. 1 (44). – С. 239-245.
9. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Петришин Н.Я. Соціально-економічна діагностика діяльності рішень підприємства в умовах глобалізації: сутність, види, принципи здійснення / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, Н. Я. Петришин // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Логістика. – 2010. – № 690. – С. 623-628.
10. Овдіюк О. М. Методологічні основи розробки основних етапів управлінських рішень в підприємницьких структурах [Електронний ресурс] / О. М. Овдіюк // Ефективна економіка. – 2019. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7220>.

11. Мала Н. Т. Управлінські рішення: класифікація і процес прийняття [Електронний ресурс] / Н. Т. Мала // Вісник НУ «Львівська політехніка». Сер. «Менеджмент та підприємництво в Україні». – 2007. – № 605. – С. 20-24. – Режим доступу: https://vlp.com.ua/files/04_31.pdf.

12. Воронов О. І. Методика діагностування соціально-психологічних впливів на прийняття державно-управлінських рішень в індетермінованих умовах : [навч.-метод. посіб.] / О. І. Воронов. – Київ : НАДУ, 2017. – 271 с.

13. Бондаренко Н. О. Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи. Підручник для студентів напряму «Соціальна робота» [Електронний ресурс] / Н. О. Бондаренко. – Київ : НУБіП. 2021. – 240 с. – Режим доступу: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1241157/mod_resource/content/2pdf.

14. Про правовий режим воєнного стану [Електронний ресурс] : Закон України від 12.05.2015р. № 389-VIII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

15. Мільйони за кордоном: чи повернуться українці додому після війни? [Електронний ресурс] // Ранкове місто. Новини Кропивницького. – 10 черв. 2025. – Режим доступу: <https://ugorod.kr.ua/news-mljoni-za-kordonom-chi-povernutsa-ukrajinc-dodomu-psla-vjni>.

References

1. Kryvoviazuk, I. (2012). *Funktsionuvannia ta rozvytok pidpriemstv v umovakh kryzy: systemno analitychnyi pidkhid* [Functioning and development of enterprises in times of crisis: a systemic analytical approach]. LNTU.

2. Butko, M., & Mashchenko, M. (2015). *Teoriia pryiniattia rishen* [Decision-making theory]. Tsentr uchbovoi literatury.

3. Zaika, S. (2003). *Upravlinska diahnostryka* [Management diagnostics]. DBTU.

4. Hrebinnyk, I. (2004). *Metody i zasoby pryiniattia rishen u sotsialno-ekonomichnykh systemakh* [Methods and means of decision-making in socio-economic systems]. Tekhnika.

5. Kovalchuk, O. (2011). Osoblyvist pryiniattia upravlinskykh rishen v umovakh orhanizatsiinoho rozvytku [Peculiarities of making managerial decisions in the context of organizational development]. *Aktualni problemy psykholohii. Zb.nauk.prats. Instytut psykholohii imeni H.S. Kostenka NAPP Ukrainy*, 30, 168-174. <https://surli.cc/wzxtbv>.

6. Lytvyn, Z. (2015). Neobkhdnist diahnostryky v umovakh antykryzovoho upravlinnia diialnistiu pidpriemstva. [The need for diagnostics in the context of anti-crisis management of an enterprise]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, 2, 152-156. <https://surl.li/sjeutj>.

7. Nazarenko, O., & Bezverkhiuk, T. (2023). Pryiniattia publichno-upravlinskykh rishen v umovakh nevyznachenosti i ryzyku [Making public management decisions under conditions of uncertainty and risk]. *Publichne upravlinnia i administruvannia – Public management and administration*, 38, 119-124.

8. Lukianova, V. (2012). Diahnostryka funktsionuvannia ekonomichnykh system z urakhuvanniam faktoru ryzyku [Diagnostics of the functioning of economic systems taking into account the risk factor]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen – Bulletin of socio-economic research*, 1(44), 239-245.

9. Kuzmin, O., Melnyk, O., & Petryshyn, N. (2010). Sotsialno-ekonomichna diahnostryka diialnosti rishen pidpriemstva v umovakh hlobalizatsii: sutnist, vydy, pryntsyipy zdiisnennia. [Socio-economic diagnostics of enterprise decision-making activities in the context of globalization: essence, types, principles of implementation]. *Visnyk Nats. un-tu Lvivska politehnika. Lohistyka – Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Logistics*, 690, 623-628.

10. Ovdiuk, O. (2019). Metodolohichni osnovy rozrobky osnovnykh etapiv upravlinskykh rishen v pidpriemnytskykh strukturakh [Methodological foundations of the development of the main stages of management decisions in business structures]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 8. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7220>.

11. Mala, N. (2007). Upravlinski rishennia: klasyfikatsiia i protses pryiniattia. [Management decisions: classification and adoption process]. *Visnyk NU Lvivska politehnika. Ser. Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini – Bulletin of the National University of Lviv Polytechnic. Ser. "Management and Entrepreneurship in Ukraine"*, 605, 20-24. https://vlp.com.ua/files/04_31.pdf.
12. Voronov, O. (2017). *Metodyka diahnostuvannia sotsialno-psykholohichnykh vplyviv na pryiniattia derzhavno-upravlinskykh rishen v indeterminovanykh umovakh* [Methodology for diagnosing socio-psychological influences on state and administrative decision-making in indeterminate conditions]. NADU.
13. Bondarenko, N. (2021). *Sotsialna diahnostryka v tekhnolohiiakh sotsialnoi roboty*. [Social diagnostics in social work technologies]. NUBiP. https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1241157/mod_resource/content/2pdf.
14. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu [About the legal regime of martial law], Law of Ukraine No. 389-VIII (dated 12.05.2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
15. *Rankove Misto. Novyny Kropyvnytskoho* [Morning City. Kropyvnytskyi News]. (2025, June 10). Miliony za kordonom: chy povernutsia ukraintsi dodomu pislia viiny? [Millions abroad: Will Ukrainians return home after the war?]. <https://ugorod.kr.ua/news-mljoni-za-kordonom-chi-povernutsia-ukrajinc-dodomu-psla-vjni>.

Отримано 23.04.2025

UDC 352

Maryna Vuichenko

Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Management
Uman National University (Uman, Ukraine)

E-mail: marinavuy@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-9534-8143>

ResearcherID: [ABG-9159-2020](https://orcid.org/0000-0002-9534-8143). **Scopus Author ID:** [57223360058](https://orcid.org/0000-0002-9534-8143)

Inna Novak

Doctor of Economics, prof., Professor of the Department of Management
Uman National University

E-mail: novakinnam@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-1146-6861>

ResearcherID: [G-1942-2018](https://orcid.org/0000-0003-1146-6861). **Scopus Author ID:** [57006230400](https://orcid.org/0000-0003-1146-6861)

Nataliia Verniuk

PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Management
Uman National University (Uman, Ukraine)

E-mail: n.verniuk@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0001-9478-5088>

Scopus Author ID: [57190255840](https://orcid.org/0000-0001-9478-5088)

**DIAGNOSTICS OF MANAGEMENT DECISIONS
AS A DIRECTION FOR INCREASING
THE SOCIO-ECONOMIC EFFICIENCY OF MANAGEMENT**

This article is devoted to the issue of socio-economic diagnostics of management decisions in the conditions of the war, which has been going on for three years. The main regulatory documents that regulate the forms and content of management during the war, the real state of the effectiveness of management decisions, social criteria for the implementation of management decisions in the political, economic, social, and military spheres of society are analyzed. Possible ways to solve these prob-

lems are proposed. Modern methods of social diagnostics, principles of building social forecasting and planning are characterized. The article notes that our entire life is connected with a certain choice of conditions of existence in society, the solution of large and small problems of a personal and social nature that require making certain decisions. This may be a place of residence, education and choice of profession, family and raising children, sports and recreation, friendship and enmity, etc. All this requires making a decision that will have both positive and negative consequences, may be personal or of a social nature. It is argued that the peculiarity and privilege of managers is the ability to make decisions and thus personally organize the work of employees to implement these decisions. The fate of social institutions and social organizations depends on the quality of the management decisions made. The article notes that in the conditions of the war, which has been going on in Ukraine for the fourth year, the responsibility of managers for the decisions made increases many times. War and peace, patriotism and hatred of the enemy, whether to remain under enemy fire in one's own home or to go away from the war, even abroad. The choice between these alternatives is an actual choice between life and death. The article also emphasizes that an important factor is the assessment of the personal competencies of those subjects of management activity who directly exercise this management influence. Social practice has led to the emergence of people who have the right and the opportunity to manage other people, to decide the fate of other people, classes and ethnic groups, even entire countries and peoples. This is a large social group of managers. Sometimes the term "management" is used for them. In the current extremely complex conditions caused by the war, careful attention to the competence and effectiveness of each management decision is extremely important, not only at the state level, but also at the level of each individual territorial community.

Keywords: managerial influence; managerial decision; martial law; social diagnostics; methods of social research; territorial community; economic system.

Fig.: 1. References: 15.